

L'HOME DE PELL BRUNA¹

(Fantasia festiva intercultural)

Tomàs Llopis

(En 1609 el marquès de Caracena, lloctinent i capità general de València a instàncies del rei Felip III, va executar una ordre reial que deia: *"he resuelto se saquen de esse reyno y de los de Castilla todos los moriscos que hay en ellos"*.)

Entre els esbarzers secs encara s'alçava un pany de paret de pedra. Mirada de lluny, a la dreta tenia l'alçada del que, coneixent l'arquitectura local, devia haver estat el corral de la casa; a l'esquerra, en canvi, era el doble d'alta i tenia la inclinació pròpia d'una teulada que ja no existia. Però allò que cridava especialment l'atenció era l'obertura del que fou en algun temps una finestra. Per aquella finestra, en algun temps, algú, entre els udols d'algun llop, devia haver contemplat la lluna.

L'home de pell bruna i cabells arrissats s'aturà a unes cinquanta passes de l'antiga construcció, respirà profundament i deixà caure en terra una gran bossa bruta i rebregada. L'obrí i en tragué un paper esgrogueït i vell, el consultà: un camí conduïa a una casa que semblava la reconstrucció de la que ara, en part, tenia davant els seus ulls i tornà a mirar el vell plànol. Just a l'angle posterior de l'edificació dibuixada hi havia una marca ben vistent. Al peu de l'esquema es podien llegir unes ratlles escrites en àrab.

L'home de pell bruna, com si esperés el moment de continuar la marxa, mirà com el sol es ponia a l'horitzó, però devia haver arribat a temps, el sol era just al punt en què l'ombra de la paret tocava la penya que era marcada al plànol just a la dreta de la senda, més o menys on ell es trobava ara. Avançà, doncs, comptant les passes, trenta cinc exactament, en direcció a la marca del paper. Allà, segons el mapa, devia haver-hi una figuera, però en la realitat no quedava ni rastre d'aquell arbre. Mirà en totes direccions cercant una explicació al seu error, però arribà a la conclusió que els arbres són efímers i generalment tenen poca paciència quan es tracta d'esperar un retorn que s'havia demorat massa. Mirà cap a la vella finestra i tancà els ulls uns segons com esperant en va que aparegués la lluna.

L'home de pell bruna tragué de la vella bossa una aixada puntera que enfilà per l'ull al mànec que fins llavors li havia servit com a bastó de caminant i, quan ja la tingué ben ajustada, es posà a cavar un clot en aquella terra, erma de tant temps. L'excavació havia de ser bastant profunda i li calia molta paciència, però no tanta com havia tingut fins arribar al punt exacte que era marcat en un plànol conservat de generació en generació fins que ell havia pogut passar la mar, la mateixa que, segons li havien contat, els seus avantpassats havien travessat duent com a únic equipatge la pena al sarró i la incertesa als ulls.

L'home de pell bruna i ulls negres com la nit continuava cavant i la suor li regalimava pel front. De sobte, l'aixada féu un so metàl·lic i ell, amb les mans nues i els ulls emocionats, escarbotà la terra fins que va quedar al descobert una vella caixa de ferro de petites dimensions i ja molt deteriorada. Amb una veneració gairebé religiosa, l'agafà i la posà damunt el cúmul de terra que havia anat formant amb el seu treball, no li costà gens d'obrir. A l'interior, ben embolicada amb teles gruixudes trobà una gran clau de ferro. Ja ho tenia, era la clau de casa, aixecà els ulls al cel i amb aquell objecte a les mans avançà cap a la paret que fou testimoni d'altres temps. Inútilment cercà la porta, justament

¹ Inèdit. 2005.

la façana era un enderroc de pedres, i tornà a mirar cap a la finestra per on, ja en hora foscant, la lluna treia una banyeta.

No gaire lluny d'aquell indret solitari, al poble, eren festes i s'hi encaminà amb la intenció de demanar sopluig i de passar la nit en lloc habitat. Els carrers li aparegueren profusament decorats i il·luminats i sentí unes músiques com si el cridassen. Anà a buscar-les i trobà un carrer amb gent asseguda a banda i banda i una desfilada de guerrers vestits de manera molt estranya com preparats per a una guerra que mai no havia de tenir lloc. Aquella escena li resultà insòlita. A vora seu, ocupant la primera fila de cadires, hòmens i dones de cabells rossos i pell molt blanca, per bé que un poc torrada pel sol, disparaven llurs càmeres contra els descarregats arcabussos de les exòtiques filades festives.

L'home de pell bruna mirà la gentada i féu un somriure enigmàtic —per damunt les cases surava un tall de lluna—, acaricià la vella clau de ferro que encara duia a la mà i va mussitar de forma inaudible: Allah akbar («Al·là és el més gran!»), guerrers: si mai veieu envaït el vostre país, si mai sou derrotats, si mai perdeu la terra on heu nascut, només llavors entendreu què volen dir les claus inservibles. I la música continuava sonant.